

Ersättaryttrande gällande ärende § 28 – Partnerskap Theewaterskloof i Sydafrika

År 1955 skrevs den Sydafrikanska frihetsdeklarationen genom att företrädare för ANC reste runt om i hela landet för att fråga folk vad de ville se för förändringar i Sydafrika. Resultatet blev något utav det progressivaste som skrivits, ett dokument som betonar omfördelningen av den ekonomiska och politiska makten från en liten minoritet till det stora folkflertalet. Genom alla år av apartheidregimens fasansfulla förtryck var frihetsdeklarationen ANC:s och demokratiörelsens ledstjärna. På Nelson Mandelas sista dag i fängelset sa han att frihetsdeklarationen skulle vara det manifest varpå det fria Sydafrika skulle byggas.

Så blev inte fallet. Apartheidregimen privatiserade landet sönder och samman. Sydafrikas motsvarighet till Riksbanken gjordes helt oberoende och fri från politisk påverkan. ANC-regeringen gjorde ett historiskt och strategiskt misstag när man misslyckades att inse att den ekonomiska makten är lika viktig som den politiska. Apartheidregimens sista finansminister fortsatte till och med att sitta kvar på posten även under ANC regeringen. Konsekvensen har blivit att Sydafrika är ett utav världens fattigaste länder med enormt stora klass skillnader. Ojämställdheten mellan könen är fast cementerad i den ekonomiska, politiska och sociala skillnaden mellan män och kvinnor, rik och fattig, svart och vit.

Det är viktigt att känna till och analysera historien i alla länder där man bedriver samarbeten eller biståndsprojekt. Historien kan nämligen ge en fingervisning åt vilka problem som ännu finns och som vi måste tackla. Sydafrika är inget undantag.

Vänsterpartiet är ett, i grunden, internationalistiskt parti. Vår kamp för ett bättre samhälle är också en internationell kamp för en bättre värld. Vi tycker att det är helt rätt att Sveriges kommuner använder den, begränsade, möjlighet man har för att bedriva bistånds-och-samarbetsprojekt med andra länder eller kommuner. Det var bland annat med anledning av det som vi la en motion om humanitär hjälp till det palestinska folket, en motion som den samlade borgerligheten röstade ner.

Tyresö kommuns engagemang i Sydafrika har centrerats till Theewaterskloof kommun i Overberg regionen väster om Kapstaden. Där har man fokuserat de gångna två åren till ett projekt i ungt företagande. Theewaterskloof är en kommun som i mångt och mycket kan liknas med Sydafrikas situation på nationell nivå. Det finns enormt stora klass skillnader och fattigdomen är utbredd.

Det är med bakgrund av detta som vi förvånas över att vare sig beredningen för medborgardialog och mångfald eller kommunstyrelsen gavs information om den senaste tidens turbulens i Theewaterskloof. Tusentals människor protesterade för bara några månader sedan för bättre social välfärd och en fungerande bostadspolitik. Av Theewaterskloofs totalt 108.000 invånare bor drygt hälften, 56.000 i Grabouw, ett

område där invånarna står långt ifrån kommunens service och där fattigdomen är som mest påtaglig. Där lever den svarta majoritetsbefolkningen i stor utsatthet.

Borgmästaren i Theewaterskloof, Chris Punt företräder högerpartiet Democratic alliance och demonstranternas krav på bättre levnadsvillkor riktades mot honom och hans politiska administration. Som ett resultat av en stor desperation hos befolkningen och den politiska ledningens ignorans, blev delar av demonstrationerna stundtals våldsamma. Detta är förstås oförsvarbart och något som i slutändan slår tillbaka på den egna lokalbefolkningen, men det är också ett tecken på hur långt det har gått.

I ett anmärkningsvärt uttalanden antyder Chris Punt att Grabaouws och Theewaterkloofs problem består i att för få av invånarna betalar skatt och att det är därför kommunens service brister. Detta uttalande kommer i ett läge där arbetslösheten är hög och de sociala problemen är många.

Det är förvisso symptomatiskt för högerstyren runt om i världen, men inte desto mindre förtryckande, att satsningar på det offentliga, det som verkligen gynnar det stora folkflertalet alltid uteblir till förmån för privata satsningar. Det förefaller oss, i bästa fall, okunnigt att i ett område där hälften av befolkningen lever i akut brist på kommunal service, satsa på att stärka entreprenörsandan bland unga. I värsta fall är det en tydlig ideologisk markör som sammanfaller väl med Theewaterskloofs lednings brist på solidaritet med det stora folkflertalets krav på bättre social välfärd.

Ju mer som framkommer om situationen i Theewaterskloof, desto fler blir frågorna. Varför har den politiska styrgruppen, där Vänsterpartiet tyvärr inte ingår, inte redovisat att det finns stora oroligheter i kommunen? Varför har detta inte analyserats och legat till grund för vidare beslut?

Vi vet, efter många år av internationella samarbeten med Sydafrika att kvinnors rättigheter är hårt eftersatta och att våldet, såväl det sexualiserade som övrigt våld är ett högst reellt problem i Sydafrika. Det är estimerat att det varje år sker över 500.000 våldtäkter i landet, då är mörkertalet och orapporterade fall ändå stort. Mäns hat och våld mot kvinnor är ett utav de allvarligaste samhällsproblemen i Sydafrika och på många andra platser. Det hindrar kvinnor från att träda in i arbetslivet, att utbilda sig eller delta i samhällslivet.

Tyresö kommun valde att, trots vetskapen om detta, inte involvera ett jämställdhetsperspektiv i det projekt man drev.

Vi ser positivt på att samarbetet nu har ändrat karaktär så att fokus läggs på områdena vatten och avlopp. Det här ger bättre förutsättningar för att verkligen tillgodose de krav som befolkningen så berättigat kräver. Vänsterpartiet är också glada över att ett jämställdhetsperspektiv nu inkorporeras i projektet, även om det borde vara ett självklart perspektiv i alla projekt på alla nivåer i kommunens administration.

Vi vill uttrycka vår solidaritet med de invånare i Theewaterskloof, och övriga Sydafrika som står bortom samhällets service, de som kämpar för att få ihop en dräglig vardag, de som möts av samhällets kalla hand. Vi, liksom de, delar hoppet om ett jämlikt och jämställt samhälle, fritt från alla typer av förtryck där fria individer kan få leva i ett fritt samhälle. Vi hoppas att en dag få se frihetsdeklarationen ratificeras och bli verklighet, först då ska Sydafrika ha uppfyllt sitt historiska åtagande om frihet för dess folk.

För Vänsterpartiet,

Marcus Obligado

TILLSAMMANS
FÖR EN
SOLIDARISK
VÄRLD